

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

MODERN PROBLEMS OF REGIONAL DEVELOPMENT

УДК 338.45

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

І.П. Продиус, д.е.н., професор

Є.Ю. Щьокіна, асистент

Одеський національний політехнічний університет, Одеса, Україна

Щьокіна Є.Ю. Продиус І.П. Стан та тенденції розвитку промислових підприємств Одеської області.

У статті розглядається сучасний стан інноваційного розвитку та тенденції розвитку промислових підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності Одеської області. Зроблено аналіз сучасного стану інноваційної діяльності підприємств Одеської області.

Ключові слова: витрати, інновації, розвиток, підвищення, ефективність, промисловість

Щьокіна Е.Ю. Продиус И.П. Состояние и тенденции развития промышленных предприятий Одесской области.

В статье рассматривается современное состояние инновационного развития и тенденции развития промышленных предприятий-субъектов предпринимательской деятельности Одесской области. Сделан анализ современного состояния инновационной деятельности предприятий Одесской области.

Ключевые слова: затраты, инновации, развитие, повышение, эффективность, промышленность

Shchokina E.U. Prodius I.P. Status and trends of industrial enterprises of Odessa.

This article discusses the current state of development and innovation trends in the development of industrial enterprises, entrepreneurs Odessa area. It is Anne-lease the current state of innovation in enterprises of Odessa region.

Keywords: innovation, development, promotion, performance, industry

На сьогоднішній день інноваційність є однією з домінуючих тенденцій розвитку людства взагалі та сфери освіти зокрема. Питання розвитку та економічного зростання українських промислових підприємств визначається сьогодні невід'ємною частиною усього процесу сприяння зростанню економічного розвитку та максимального використання потенціалу країни для підвищення рівня її конкурентоспроможності у очах світової спільноти.

Отже, основним завданням, яке потребує свого негайного розв'язання, є підвищення рівня ефективності діяльності та розвитку підприємств, зокрема промислових, чого можна досягнути, перш за все, орієнтуючись на завоювання домінуючих конкурентних позицій за допомогою інноваційної складової їх діяльності.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій

Однією з причин недостатнього економічного зростання є практично повна відсутність інноваційно-інвестиційної активності в країні та покращень інвестиційного клімату. Це зумовлене тим, що інновації, які раніше здійснювалися за рахунок централізованих джерел, звелися до вельми малої величини.

Держава не може не втручатися в інноваційні процеси, тому що своєчасне і активне використання досягнень науково-технічного прогресу дозволяє країні розвиватися прискореними темпами і швидко зайняти високе соціально-економічне та політичне положення у світі. Це підтверджує той факт, що держави з розвинутою ринковою економікою приділяють велику увагу питанням глобального, перспективного розвитку, проводячи ретельний аналіз напрямків і темпів технічного розвитку, вибору пріоритетних сфер інвестиційно-інноваційної діяльності; ініціювання інноваційних програм тощо [1].

В умовах ринкової економіки функціонування і розвиток промислових підприємств багато в чому обумовлені ефективною роботою їх інноваційного механізму, а також ефективністю реалізованих їм нововведень. Аналіз господарської практики свідчить про те, що значення інноваційної діяльності для промислових підприємств у сучасних умовах постійно зростає. Тим часом статистичні дані останніх років підтверджують той факт, що промислові підприємства відчувають серйозну кризу в інноваційній сфері, і якщо не вживати активних заходів з її подолання як з боку держави, так і з боку керівництва промислових підприємств, то несприятливі наслідки в найближчому майбутньому будуть ще більш значимими.

Криза інноваційної сфери промисловості, крім об'єктивних причин, пов'язаних з реформуванням і спадом в економіці, обумовлений також відсутністю цілеспрямованої роботи з підвищення ефективності промислового виробництва в цілому та інноваційної діяльності як його найважливішої складової, зокрема. У зв'язку з цим необхідно відзначити особливе значення своєчасного виявлення і планомірного використання резервів інноваційної діяльності з метою підвищення її ефективності [2].

Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку України, питання інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку, екологічні аспекти досить ґрунтовно висвітлені у працях відомих учених-економістів, таких як: В. Александрова, Л. Антонюк, Ю. Бажал, А. Гальчинський, В. Геєць, В. Гусев, С. Єрохін, С. Ілляшенко, М. Крупка, О. Лапко, А. Махмудов та ін. Разом з тим багато питань, пов'язаних з дослідженням факторів інноваційного розвитку промислових підприємств в Україні, потребують поглибленого вивчення [3].

Основні результати дослідження

Основна мета, яка стоїть сьогодні перед українською економікою взагалі і економікою регіонів

зокрема, це – досягнення нової якості розвитку на основі інновацій, які забезпечують підвищення ефективності і конкурентоспроможності виробництв. Але на жаль, в Україні за період з 2000 по 2009 роки частка підприємств, які займаються інноваційною діяльністю постійно зменшується (з 18% у 2000 році до 12,8% у 2009 році). Проте, загальна сума витрат на інновації за аналогічний період збільшилася у 4,5 рази. Значний вплив на даний показник справило зростання рівня цін в країні [4].

Для будь-якого адміністративного регіону країни важливим є розвиток підприємництва як ключового фактора економіки.

Підприємницька діяльність – це додаткові надходження до державного бюджету, нові робочі місця, розширення виробництва товарів і послуг як промислового, так і побутового призначення, запровадження ноу-хау та інших досягнень науково-технічного прогресу і, нарешті, підвищення добробуту населення.

Розвиток кожного окремого підприємства-субєкта підприємницької діяльності сприяє економічному зростанню регіону в цілому.

Одеська область має значні виробничі потужності та промислову базу для розвитку провідних галузей, а також мережу науково-дослідних установ (інститути, центри, конструкторські бюро).

Загальний стан розвитку промислових підприємств в Одеській області у 2010р. характеризувався такими показниками: кількість промислових підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення – 8 одиниць, кількість зайнятих працівників – 75751 особа, обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) – 31764,6 млн. грн.

Про інтенсивність розвитку області свідчить ряд основних показників, які, у порівнянні з областями південного регіону України, наведені на діаграмі.

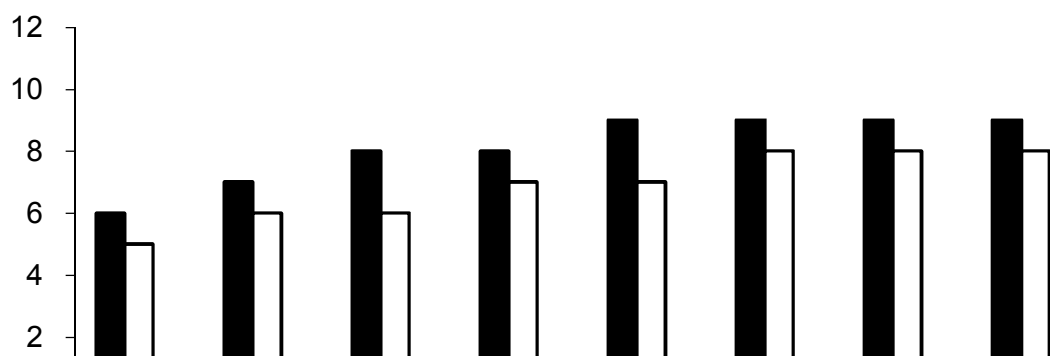

Рис. 1. Кількість промислових підприємств на 10 тис осіб наявного населення у 2000-2010 роках:

- Кількість промислових підприємств на 10 тис осіб наявного населення, одиниць
- Кількість малих підприємств на 10 тис осіб наявного населення, одиниць

Аналіз розвитку промисловості останніх років показав, що і в найбільш складні періоди промисловий комплекс залишається базовим формуванням для розвитку економіки області і забезпечує

вагомим надходженням до бюджетів усіх рівнів. Незважаючи на складні економічні умови, впродовж 2010р. сформувались позитивні тенден-

ції нарощування обсягів промислового виробництва.

У 2010р. промисловими підприємствами реалізовано продукції на суму 31764,6 млн. грн. (проти 27167,9 млн. грн. у попередньому році), що свідчить про те, що на підприємствах були прийняті заходи щодо виходу з кризової ситуації, яка склалася в країні. На малі підприємства припадало лише 2102,5 млн. грн. або 6,6% від загального обсягу реалізації по області (у 2009р. – 7,0%).

Загалом на підприємства переробної промисловості припадає 85,4% обсягу реалізованої продукції, а 14,5% забезпечено підприємствами з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води.

Найбільші обсяги мали підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 8602,4 млн. грн. (27,1% від загального обсягу реалізації промислових підприємств області). Частка обсягу реалізованої промислової продукції Одеської області у 2010р. склала 2,9% від загальнодержавного обсягу і є впродовж останніх п'яти років найбільшою серед областей південного регіону.

Реалізація продукції (робіт, послуг), також як і виробництво, є невід'ємною частиною стабільного та безперервного функціонування будь-якого промислового підприємства.

Аналізуючи стан виробництва промислової продукції підприємствами області (незалежно від основного виду діяльності), слід відмітити позитивну тенденцію темпів виробництва, а саме зростання обсягів промислового виробництва регіону у 2010р. на 2,9% проти спаду у 2009р. на 21,8%. Зауважимо, що обсяги загальнодержавного виробництва за цей період зросли на 11,2%.

Одним з найвагоміших індексоутворюючих видів діяльності регіону є харчова промисловість. У виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів у 2010р. проти 2009р. обсяг випуску продукції збільшився на 14,7%.

Підвищення попиту на продукцію вітчизняних виробників зумовило зростання випуску виноградного вина в 1,7 рази, коньяку, бренді – на 38,7%.

На підприємствах із перероблення овочів та фруктів збільшилось виробництво натуральних купажованих соків на 7,6%, натуральних соків (включаючи апельсиновий) – на 5,5%. Однак, на 3,5% скоротився випуск натуральних консервованих овочів. Введення експортного мита на насіння соняшника дозволило збільшити переробні потужності в області, що в свою чергу призвело до зростання випуску нерафінованої соняшникової олії на 17,4%.

У 2010р. збільшилось виробництво жирних сирів на 17,6%, водночас скорочено випуск обробленого рідкого молока (на 21,6%), свіжих неферментованих сирів (на 20,0%), кисломолочних продуктів (на 12,8%). З виробництва обробленого рідкого молока (2,1% загального обсягу України) Одеська область займає 13 місце в Україні та перше місце серед областей південного регіону. Питома вага

області у виробництві ковбас складає 2,7% в Україні та 25,1% у південному регіоні, внаслідок чого по виробництву ковбасних виробів Одеська область займає 12 місце в Україні та друге у південному регіоні після Автономної Республіки Крим.

У легкій промисловості обсяги виробництва збільшились на 9,6% у порівнянні з 2009р. через зростання попиту на продукцію галузі та збільшення замовлень на швейні вироби.

На підприємствах хімічної та нафтохімічної промисловості внаслідок збільшення попиту збільшились обсяги виробництва на 31,7%. Збільшення відбулося в основному за рахунок зростання виробництва синтетичного аміаку в 2,0 рази. 68,4% обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) належить промисловим підприємствам, розташованим у м. Одеса. З інших міст та районів області найбільший суттєвий внесок зробили підприємства м. Южне – 73,6%, м. Білгород-Дністровський – 51,6% та м. Теплодар – 40,8%.

Збільшення обсягів реалізованої продукції (робіт, послуг) відбувалось як на великих і середніх, так і на малих промислових підприємствах. У цілому по області обсяг реалізації в розрахунку на одне промислове підприємство збільшився у порівнянні з 2009р. з 11,6 млн. грн. до 16,4 млн. грн. Найбільш високим цей показник був на підприємствах хімічного виробництва – 68,1 млн. грн., що у 4,2 рази перевищує середньообласний рівень.

Головним критерієм ефективності функціонування підприємств незалежно від виду економічної діяльності та форм господарювання є фінансовий результат.

Внаслідок підвищення вартості енергоресурсів, імпортової сировини, природного газу, зменшення попиту на вироблену продукцію, високих ставок банківського кредиту погіршились фінансові показники діяльності підприємств промислового виробництва.

Сальдований фінансовий результат від звичайної діяльності, включаючи фінансову та інвестиційну діяльність, до оподаткування у 2010р. в цілому по промисловості, як і у двох попередніх роках, склався негативним і становив 1294,7 млн. грн. збитку. При цьому 60,2% промислових підприємств мали позитивний результат і одержали 511,0 млн. грн. прибутку, а решта – 39,8% були збитковими і спрацювали з від'ємним результатом у обсязі 1805,7 млн. грн.

Негативний фінансовий результат за підсумками 2010р. отримали підприємства більшості видів промислової діяльності області. Значною мірою на формування збитків у промисловості Одеської області вплинули результати діяльності промислових підприємств переробної промисловості. Серед них найбільші обсяги збитків отримали підприємства виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (330,0 млн. грн. збитку проти 0,5 млн. грн. прибутку у 2009р.) та підприємства з виробництва іншої неметалевої

мінеральної продукції (104,3 млн. грн. збитку проти 99,5 млн. грн. збитку у 2009р.). Підприємства металургійного виробництва та готових металевих виробів, машинобудування, хімічної та

нафтохімічної промисловості теж отримали збитки (13,9 млн. грн., 9,6 млн. грн. та 7,2 млн. грн. відповідно).

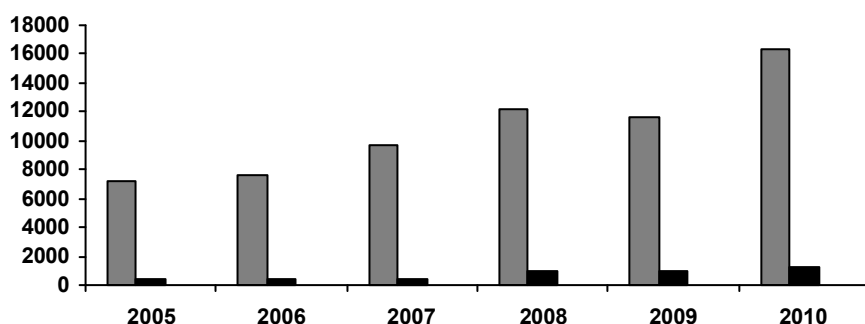

Рис. 2. Обсяг реалізованої продукції у розрахунку на одне промислове підприємство, тис. грн.:

- Обсяг реалізованої продукції у розрахунку на одне промислове підприємство
- Обсяг реалізованої продукції у розрахунку на одне мале промислове підприємство

Підприємства з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води у 2010р. отримали 212,2 млн. грн. збитку, що у 2,0 рази більше, ніж у 2009р. У переробній промисловості позитивний результат отримали підприємства легкої промисловості (40,2 млн. грн. прибутку проти 8,0 млн. грн. збитку у 2009р.) та підприємства целюлозно-паперового виробництва; видавничої

діяльності (14,3 млн. грн. прибутку проти 15,4 млн. грн. збитку у 2009р.).

Результатом роботи підприємств добувної промисловості у 2010р. став прибуток 3,2 млн. грн. (проти 6,9 млн. грн. збитків у 2009р.).

Одним із важливих показників фінансового стану, оцінки загальної ефективності господарської діяльності підприємств є рентабельність.

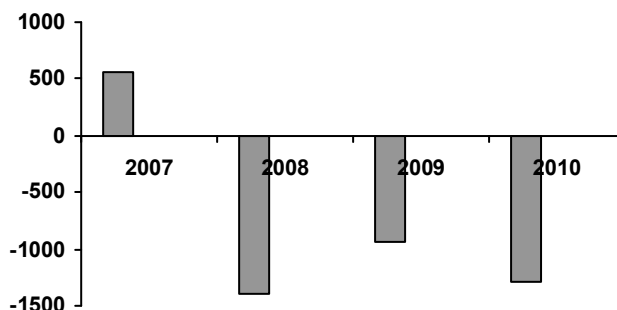

Рис. 3. Кількість промислових підприємств на 10 тис осіб наявного населення, одиниць

Рівень рентабельності операційної діяльності підприємств як відношення фінансового результату від операційної діяльності (основна та інша діяльність підприємств, крім фінансової та інвестиційної) до відповідних витрат по промисловості в цілому за 2010р. у порівнянні з 2009р. залишився практично на тому ж рівні. Найвищий показник рентабельності у переробній промисловості Одеської області у 2010р. мали підприємства легкої промисловості (6,0%, що на 2,5 в.п. більше, ніж у 2009р.) та целюлозно-паперового виробництва; видавничої діяльності (3,4% проти рівня збитковості 1,2% у 2009р.). Підвищився рівень рентабельності у підприємств машинобудування

(3,1% рентабельності проти 2,1% рентабельності у 2009р.), металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (2,2% проти рівня збитковості 0,1% у 2009р.). Разом з тим, зниження рівня рентабельності спостерігалось у підприємств з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, хімічної та нафтохімічної промисловості, підприємств з оброблення деревини та виробництва виробів з деревини, крім меблів.

Через значні збитки від операційної діяльності найвищий показник збитковості операційної діяльності у переробній промисловості області мали підприємства з виробництва іншої немета-

левої мінеральної продукції (4,8% проти рівня збитковості 5,8% у 2009р.).

У 2010р. рівень рентабельності операційної діяльності підприємств добувної промисловості знизився на 8,2 в.п. і склав 11,1%.

У підприємств, що займалися виробництвом та розподіленням електроенергії, газу та води, у 2010р. теж відбулося зниження рівня рентабельності операційної діяльності на 1,5 в.п.

У промисловому комплексі існують проблемні питання, які потребують вирішення:

- відсутність інвестиційно привабливого законодавства, дієвих гарантій для інвестора;
- незадовільний рівень інноваційної діяльності: низький (порівняно з потенційними можливостями) рівень впровадження науково-технічних розробок у виробництво та випуск інноваційної продукції;
- недостатній рівень завантаження виробничих потужностей підприємств різних галузей, а також надмірність існуючих виробничих потужностей з огляду на реальні потреби внутрішнього і зовнішнього ринку;
- високий рівень енерговитратності виробничих процесів;
- недостатній рівень кваліфікаційної підготовки як керівного корпусу та управлінського апарату підприємств, так і інженерно-технічних працівників;
- недостатнє інформаційне забезпечення підприємств з питань наявності науково-технічних розробок та можливості їх застосування;

Це призводить до того, що на промислових підприємствах області продовжуються процеси, які негативно впливають на результативність їх діяльності. Вирішення цих проблем на державному та регіональному рівнях сприятимуть покращенню кількісних і якісних показників діяльності промислових підприємств області.

Обласною державною адміністрацією з метою підтримки провідних галузей виробничої інфраструктури регіону було розроблено Програму розвитку промисловості Одеської області на 2011-2014 роки, яка орієнтована на збереження науково-технічного і технологічного потенціалу, створення умов для його подальшого розвитку з орієнтацією на виробництво конкурентоспроможних товарів:

- реалізація заходів щодо подальшого зростання обсягів вітчизняного виробництва та збереження підприємств з виробництва товарів широкого використання;
- сприяння у випуску імпортозамінюючої продукції, налагодження прямих зв'язків між підприємствами області та зарубіжжя;
- сприяння просуванню вітчизняної продукції на внутрішній та зовнішній ринок; розвиток системи забезпечення якості та сертифікації продукції відповідно до міжнародних стандартів;
- розробка та впровадження програм енергозбереження та підвищення енергоефективності підприємств; впровадження у виробництво

ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій;

- забезпечення промислових підприємств висококваліфікованими кадрами робітничих професій шляхом підготовки та організації проходження виробничої практики;

- відновлення та створення спеціального режиму інвестиційної діяльності на території області.

Потужним чинником у розвитку підприємництва є інноваційна діяльність.

Інноваційна діяльність – це діяльність, спрямована на пошук можливостей інтенсифікації виробництва та задоволення суспільних потреб у конкурентоспроможних товарах і послугах завдяки використанню науково-технічного та інтелектуального потенціалу [3].

Інноваційна діяльність є головним джерелом ефективного функціонування сучасного промислового виробництва. Конкурентоспроможність конкретної організації, і економіки в цілому, визначається не лише обсягами виробництва та експорту, а саме, наявністю інноваційної складової у виробництві.

За сучасних умов підприємству для того, щоб завоювати та утримувати конкурентоспроможність як на світовому так і на внутрішньому ринках, необхідно мати особливі технології та випускати виняткову за споживчою цінністю продукцію. Основним принципом сучасного розвитку кожного виробничого підприємства є постійне оновлення виробничих процесів, цілеспрямоване проведення та створення нових об'єктів промисловості.

Розвиток промислових технологічних комплексів з якісно новими характеристиками і експлуатаційними можливостями базується на використанні сучасних інформаційних технологій. При цьому забезпечується необхідна оптимізація режимів роботи і продуктивності устаткування, зменшення собівартості продукції, зниження експлуатаційних витрат та ресурсоспоживання [4].

Інноваційний процес починається з ідеї, яка лише через певний час, інколи дуже тривалий, може знайти своє матеріальне втілення у нових товарах, нових технологіях, нових матеріалах. Важливим напрямком при формуванні та впровадженні інноваційного розвитку є концентрація наукового потенціалу на вирішення найактуальніших науково-технічних проблем, а також застосування технологій найбільш підготовлених до використання у виробництві. В результаті підвищується економічна ефективність виробництва, поліпшуються якісні характеристики продукції підприємства, що забезпечує її конкурентоспроможність в умовах ринку.

Промислові підприємства є найбільш інноваційноактивними серед усіх підприємств Одеської області (90%), однак у 2010р. мало місце різке зниження їх інноваційної активності (витрати на технологічні інновації зменшились проти 2009р. на 26,6% та склали у 2010р. 137,2 млн. грн.). У розрахунку на одне підприємство, що здійснювало

технологічні інновації, це становило відповідно 3,7 млн. грн. та 4,3 млн. грн.

Обсяг реалізованої інноваційної продукції у 2010р. склав 235,8 млн. грн., або 0,7% загального обсягу реалізованої промислової продукції (у 2009р. – 121,1 млн. грн. та 0,5%). Продукцію, що є новою для ринку, реалізовано на 9,6 млн. грн., а продукцію, що є новою для підприємства – на 226,2 млн. грн. Найбільша питома вага реалізованого інноваційної продукції належить підприємствам машинобудування – 46,6% (110,0 млн. грн.), виробникам харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 19,9% (46,9 млн. грн.), виробникам іншої неметалевої мінеральної продукції – 16,3% (38,5 млн. грн.), хімічної та нафтохімічної промисловості – 7,6% (17,8 млн. грн.), підприємствам металургії – 6,5% (15,4 млн. грн.). Обсяг реалізованої інноваційної продукції за межі України у 2010р. становив 42,4 млн. грн., у тому числі 28,9 млн. грн. (68,2% реалізованої інноваційної продукції за межі України) – у країни СНД.

Поширенням напрямком інноваційної діяльності як і в попередні роки, було оновлення продукції. У 2010р. впроваджено у виробництво 72 інноваційних види продукції, з яких нових видів техніки – 4 найменування (у 2009р. – 46 і 7). При цьому 47,2% нових видів продукції освоїли підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, 27,8% – підприємства машинобудування, 12,5% – хімічної та нафтохімічної промисловості.

У промисловому виробництві на протязі 2010р. впроваджено 37 нових технологічних процесів, з яких 27 – маловідходні та ресурсозберігаючі. Найактивніше процесовими інноваціями займалися на підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв, тютюнових виробів (40,5% усіх інноваційних процесів), машинобудування (24,3%), з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води (16,2%), хімічної і нафтохімічної промисловості (8,1%), целюлозно-паперового виробництва (5,4%).

Серед промислових підприємств, що впроваджували інновації у 2010р., 22 підприємства створювали та впроваджували інноваційну продукцію; на 23 підприємствах впроваджували інноваційні процеси; 3 підприємства впровадили нові або вдосконалені методи логістики, доставки і розповсюдження продукції; 9 підприємств нову або вдосконалену діяльність з підтримки процесів системи матеріального обслуговування, закупівель та обліку.

Загальний обсяг витрат на технологічні інновації у 2010 р, склав 157,0 млн. грн. (у 2009р. – 189,7 млн. грн.). Значну частку витрат на інновації мали підприємства переробної промисловості – 87,2% загального обсягу витрат (у 2009р. – 97,7). Провідна роль серед видів промислової діяльності за сумою загальних інноваційних витрат у 2010р. належить підприємствам з виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції – 27,4% (у 2009р. – 9,2%), хімічної та нафтохімічної промисловості – 24,8% (у 2009р. – 2,7%), машинобуду-

вання – 11,9% (у 2009р. – 9,7%), з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 10,7% (у 2009р. – 8,7%), з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води – 12,8% (у 2009р. – 0,3%).

Фінансування технологічних інновацій у 2010р., як і в попередньому році, відбулось, насамперед, за рахунок власних коштів підприємств, що склали 68,5% від загальної суми інноваційних витрат, за кошти іноземних інвесторів – 27,3%. Незначним було фінансування за рахунок банківських кредитів – 2,2%, коштів держбюджету – 1,3% та коштів місцевих бюджетів – 0,7%.

Інформатизаційна діяльність є необхідною умовою господарювання промислових підприємств в сучасних умовах. Майже кожне п'яте від загальної кількості підприємств, які здійснювали інформатизацію у 2010р., належало до промисловості. Загальна сума витрат на інформатизацію дорівнює 92,4 млн. грн. (у 2009р. – 65,5 млн. грн.). У 2010р. 37,4% суми витрат на інформатизацію було витрачено на програмне забезпечення (проти 35,3% у 2009р.); на обчислювальну техніку – 32,5% (36,0%); витрати на оплату послуг сторонніх підприємств у сфері інформатизації становили 30,1% (28,7%). Питома вага малих промислових підприємств у загальних витратах на інформатизацію становила 1,6%, а кількість підприємств становила п'яту частину від всіх підприємств, які здійснювали інформатизацію.

Переважаючі витрати на інформатизацію мали місце у переробній промисловості – 62,1%, виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води – 37,9% загальних витрат промислових підприємств [2]. Серед інноваційноактивних підприємств, які постійно здійснюють розробки проектів нового обладнання, впроваджують принципово нові системи, створюють нові зразки продукції, приділяють увагу створенню технологій нового покоління для забезпечення потреб постійних замовників – в машинобудуванні ВАТ «Одескабель», ВАТ «Поршневіх кілець», ВАТ «Пресмаш», ВАТ «Завод будівельно-обробних машин», ТОВ «Телекард-прилад», ВАТ «Нептун», ВАТ «Краян», ВАТ «Гемопласт», СП «Татра-Юг», в металургії – ВАТ «Стальканат», ЗП «Інтерметал», ТОВ «АМП-Профіль», в хімічній та нафтохімічній промисловості: ТОВ «Консенсус», ВАТ «Лукойл – одеський НПЗ», ВАТ «Олімп-круг», у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – ЗАТ «Перший лікєро-горілчанний завод», ВАТ «Балтський молочноконсервний комбінат дитячих продуктів», СП «Діполос», ТОВ «Дарл», ВАТ «Одеський коровай», ДП «Южненьська паляниця», ЗАТ «Одесакондитер», ТОВ СП «Атгіс-Т», ВАТ «Одеський м'ясопереробний завод», ТОВ «Старокозацький винзавод», ЗАТ «Одеський завод шампанських вин», ЗАТ «Одеський коньячний завод», у мінеральній неметалевій галузі – ЗАТ «Ізмаїльський ЗЗВ», у іншому виробництві, не відносному до інших угруповань ЗАТ «Аурум», у виробництві деревини та виробів з деревини ВАТ

«Деревообробний завод» та ТОВ «Марконі – ЛТД».

Поширеним напрямом інноваційної діяльності залишається оновлення продукції, основним джерелом фінансування технологічних інновацій – власні кошти підприємств.

Позитивний вплив інноваційної діяльності на економічні показники виробництва є безперечним. Більшість підприємств, що впроваджували інновації, одержали значні прирости продукції, підвищили її конкурентоспроможність, розширили ринки збуту, оновили асортимент виробів, знизили матеріало- та енергомісткість виробництва [5].

Висновки

Інноваційна діяльність має всі шанси сприяти інтенсивному розвитку промисловості, забезпечивши випуск конкурентоспроможної продукції та активніше вплинути на процеси реструктуризації. Отже, щоб створити системний стимулюючий механізм інноваційної активності, потрібно досліджувати світовий досвід стимулювання інноваційної діяльності та адаптувати його до вітчизняних умов розвитку економіки і впроваджувати у промисловість.

Необхідно вдосконалювати правове забезпечення інновацій, що створить умови для реалізації інноваційних ідей.

Аналіз стану та розвитку промислових підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності у 2010р. дає підстави для таких висновків:

— у порівнянні з 2009р. відбулося зменшення кількості підприємств на 10 тис. осіб наявного населення та скорочення кількості найманих працівників;

- підвищилась середньомісячна заробітна плата найманих працівників;
- зріс обсяг продукції (робіт, послуг), реалізованої промисловими підприємствами;
- темп оновлення основних засобів не відповідає високому рівню їх фізичного зносу, що призводить до накопичення застарілого фонду основних засобів;
- аналіз операційних витрат у розрахунку на одиницю реалізованої продукції свідчить про те, що найбільш ефективно працювали підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів та легкої промисловості. Неefективно використовували належні їм кошти та ресурси підприємства з виробництва іншої неметалевої мінеральної продукції та з оброблення деревини та виробництва виробів з деревини, крім меблів;
- сальдований фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування у 2010р. в цілому по промисловості склався негативним;
- рівень рентабельності операційної діяльності підприємств залишився практично на тому ж рівні. Найвищий показник рентабельності у переробній промисловості мали підприємства легкої промисловості та целюлозно-паперового виробництва; видавничої діяльності.

Фінансування інноваційної діяльності підприємств – основа науково-технічного прогресу й технологічної модернізації виробничих потужностей та зміцнення їх конкурентних позицій на вітчизняному й світовому ринках. На сучасному етапі інноваційна діяльність підприємств потребує збільшення державної участі як фінансового, так і організаційного характеру.

Список літератури:

1. Александрова В.П. Прогнозування впливу інноваційних факторів на розвиток економіки України / В.П. Александрова, М.І. Скрипниченко, Л.І. Федулова // Економіка і прогнозування. – 2007. – №2. – С. 9-26.
2. Промисловість України у 2007-2011 роках. Статистичний збірник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
3. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1079 с.
4. Кулагін А. Структурні зрушення та інноваційний процес / А. Кулагін, В. Логінов // Економіст. – 2003. – № 5. – С. 37-46.
5. Інноваційний розвиток промисловості України [Текст] : Навч. посібник для вузів / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан; Ред. О.І. Волков, Ред. М.П. Денисенко. – К. : КНТ, 2006. – 648 с.

Надано до редакції 12.05.2012

Продіус Іван Прокопович / Ivan P. Prodius

Щьокіна Євгенія Юріївна / Shchokina Eugene U.
Djein_@mail.ru

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Стан та тенденції розвитку промислових підприємств одеської області [Електронний ресурс] / І.П. Продіус, Є.Ю. Щьокіна // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 153-159. – Режим доступу до журн.: <http://www.economics.opu.ua/n3.html>